

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Tilsynsrapport

Bruk av alternativ opplæringsarena for elever med rett til
individuell tilrettelagt opplæring

Nittedal kommune

Sammendrag

Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med Nittedal kommune. Temaet for tilsynet er bruk av alternativ opplæringsarena for elever med rett til individuelt tilrettelagt opplæring.

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket. Formålet er også å bidra til at elever med særskilte behov for individuell tilrettelegging får likeverdige muligheter til å utvikle evnene sine så langt det er mulig og innenfor rammene av regelverket.

I tilsynet har vi undersøkt:

- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) sitt ansvar for å utarbeide sakkyndige vurderinger
- Skoleeiers rettslige grunnlag for å bruke alternative opplæringsarenaer i enkeltelever
- Kommunens ansvar for at det er laget en avtale mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen

I dette tilsynet har vi sett at kommunen har utarbeidet prosedyrer for bruk av alternativ opplæringsarena. Prosedyrene viser fremgangsmåten som skal brukes i alle saker som omhandler opplæring på alternativ opplæringsarena fra høsten 2024. Etter vår vurdering vil kommunens prosedyrer kunne bidra til at kommunen følger regelverket i opplæringsloven med forskrifter i sin fremtidige praksis.

Vi vurderer imidlertid at de sakkyndige vurderingene og vedtakene ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger om opplæringstilbudet eleven skal ha på den alternative opplæringsarenaen. Videre kan vi ikke se at kommunen innhenter samtykke før det fattes vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring.

Vi har sett at kommunen samarbeider med flere alternative opplæringsarenaer, men at kravene til avtaler med disse ikke er oppfylt.

Nittedal kommune mottok en foreløpig tilsynsrapport og uttaler i brev datert 13.12.2024 at den har ingen innsigelser eller uttalelser til den foreløpige tilsynsrapporten. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Se nærmere om hva dette pålegget innebærer under rapportens punkt 5.

Kommunen har rettefrist til 03.04.2025.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	2
Innholdsfortegnelse	3
1 Innledning	5
1.1 Kort om Nittedal kommune.....	5
1.2 Tema for tilsynet	5
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet	6
1.4 Om bruk av alternativ opplæringsarena	6
2 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) sitt ansvar for å utarbeide sakkyndige vurderinger	7
2.1 Rettslig krav: PPTs sakkyndige vurdering skal ta stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena vil gi eleven et forsvarlig opplæringstilbud	8
2.1.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	8
2.2 Rettslig krav: PPT må i sakkyndig vurdering ta stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena er til barnets beste.....	11
2.2.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	11
3 Skoleeiers rettslige grunnlag for å bruke alternative opplæringsarenaer for enkeltelever	12
3.1 Rettslig krav: Det skal være fattet enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring som fastsetter opplæring på en alternativ opplæringsarena	12
3.1.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	12
3.2 Rettslig krav: Det skal innhentes samtykke før det fattes vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring	13
3.2.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	13
3.3 Rettslig krav: Vedtaket om individuelt tilrettelagt opplæring skal inneholde opplysninger om opplæringstilbudet eleven skal ha på den alternative opplæringsarenaen	13
3.3.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	14
3.4 Rettslig krav: vedtaket skal inneholde en vurdering av hva som er til barnets beste.....	15
3.4.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	16
4 Kommunens ansvar for at det er laget en avtale mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen	16
4.1 Rettslig krav: Det skal foreligge avtale om bistand til gjennomføring av individuelt tilrettelagt opplæring mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen, og ansvarsforholdet skal være tilstrekkelig avklart	16
4.1.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	18
5 Pålegg om retting	19
6 Oppfølging av påleggene.....	20

7	Kommunen har rett til å klage.....	21
8	Dokumenter	22

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med kommuner, fylkeskommuner og offentlige skoler,¹ der vi kontrollerer om opplæringsloven med forskrifter blir oppfylt.

Dersom kommunen ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting. Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt.² Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, og vi skal derfor gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsloven og offentlighetsloven. Fordi vi behandler personopplysninger i tilsynet, gjelder også bestemmelsene i personopplysningsloven.³

1.1 Kort om Nittedal kommune

Nittedal kommune har totalt 25 979 innbyggere.⁴ Det er 3 558 elever i grunnskolen,⁵ og kommunen har seks barneskoler, tre ungdomsskoler og voksenopplæring.⁶

1.2 Tema for tilsynet

Temaet for dette tilsynet er bruk av alternativ opplæringsarena for elever med rett til individuelt tilrettelagt opplæring. Under dette temaet har vi kontrollert:

1. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) sitt ansvar for å utarbeide sakkyndige vurderinger, jf. opplæringsloven §§ 11-7 og 11-8.
2. Skoleeiers rettslige grunnlag for å bruke alternative opplæringsarenaer for enkeltelever, jf. opplæringsloven §§ 28-1 og 11-7.
3. Kommunens ansvar for at det er laget en avtale mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen, jf. opplæringsloven § 28-1.

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til bruk av alternativ opplæringsarena for elever med rett til individuelt tilrettelagt opplæring, og slik bidra til økt rettssikkerhet for elevene.

---

¹ Jf. opplæringsloven § 29-2 første ledd, og kommuneloven kapittel 30

² Jf. opplæringsloven § 28-1 første ledd

³ [Les mer om vår behandling av personopplysninger i tilsyn på Udirs nettside](#)

⁴ Jf. Folketall per 2.kvartal 2024, Statistisk sentralbyrå

⁵ Jf. Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)

⁶ Jf. Nittedal kommunes nettsider 18.11.2024: <https://www.nittedal.kommune.no/enheter/nittedalsskolen/>

1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren sendte tilsynsbrev 30.08.2024 til Nittedal kommune. Vi har undersøkt kommunens bruk av alternativ opplæringsarena for elever med rett til individuelt tilrettelagt opplæring. For å kontrollere dette har vi sett på kommunens praksis.

Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har mottatt kommunens beskrivelse av egne rutiner og praksis når det gjelder bruk av alternativ opplæringsarena, kopier av avtaler om bruk av alternativ opplæringsarena, samt elevdokumentasjon for ti elever som har mottatt hele eller deler av opplæringen på en alternativ opplæringsarena i løpet av skoleåret 2023/2024. Elevdokumentasjonen omfatter sakkyndig vurdering, vedtak om spesialundervisning (individuelt tilrettelagt opplæring) og annen dokumentasjon som enkelte IOP-er/årsrapporter og møtereferater. Én av elevene har vedtak om fullt fritak fra opplæringsplikten. Vi har av den grunn ikke vurdert elevsaken som en del av dette tilsynet.

Kommunen ble også pålagt å svare på et egenvurderingsskjema i Forms. Skjemaet er besvart av én respondent fra skoleeier, én respondent fra PPT, samt fire skoleledere ved hver av skolene der elever har mottatt hele eller deler av opplæringen på en alternativ opplæringsarena i løpet av skoleåret 2023/2024.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 03.12.2024. Kommunen har i brev datert 13.12.2024 uttalt at den har ingen innsigelser eller uttalelser til den foreløpige tilsynsrapporten. Vi fatter nå vedtak gjennom denne rapporten, med pålegg om retting.

Overgang til ny lov

Ny opplæringslov trådte i kraft 01.08.2024. Som det fremgikk av tilsynsbrevet 30.08.2024, vurderer vi at det ikke er vesentlige endringer i reglene som gjelder bruk av alternativ opplæringsarena. I rapporten beskriver vi de rettslige kravene og gjør våre vurderinger etter ny opplæringslov med tilhørende begreper.

1.4 Om bruk av alternativ opplæringsarena

Opplæring på alternativ opplæringsarena innebærer at hele eller deler av den individuelt tilrettelagte opplæringen foregår et annet sted enn på skolen der eleven går.

Elever har rett til å gå på en skole i nærmiljøet.⁷ Retten til å motta opplæring på en skole i nærmiljøet gjelder for alle elever, også elever som har rett til individuelt tilrettelagt opplæring. Videre skal alle elever tilhøre en klasse og ha så mye opplæringstid i klassen at eleven kan utvikle sosial tilhørighet.⁸

Elever har rett til individuelt tilrettelagt opplæring dersom de trenger det for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen.⁹ I noen tilfeller kan hensynet til eleven tilsi at den individuelt tilrettelagte

---

⁷ Jf. opplæringsloven § 2-6 første ledd

⁸ Jf. opplæringsloven § 14-2 første ledd

⁹ Jf. opplæringsloven § 11-6 første ledd

opplæringen helt eller delvis skal foregå på en alternativ opplæringsarena. Kommunen må da fatte vedtak om at opplæring skal bli gitt på alternativ opplæringsarena. Alternativ opplæringsarena vil først kunne være et tiltak når nærskolen ikke kan gi et forsvarlig opplæringstilbud. Bruken av alternativ opplæringsarena må være basert på en faglig vurdering og PPT må i sakkyndig vurdering ta stilling til hvilken opplæring som vil gi et forsvarlig opplæringstilbud, og om alternativ organisering er nødvendig. Med grunnlag i at et opplæringstilbud på en alternativ opplæringsarena er et inngripende tiltak, må det også vurderes om tiltaket er til barnets beste.

Fordelene og ulempene ved å organisere den individuelt tilrettelagte opplæringen på et annet sted enn der eleven går, må gjøres klart overfor eleven og foreldrene. Som nevnt, har eleven rett til å gå på en skole i nærmiljøet, og rett til å få individuelt tilrettelagt opplæring på denne skolen. Eleven og foreldrene skal få informasjon om at eleven har rett til individuelt tilrettelagt opplæring ved nærskolen hvis de krever det, selv om PPT og kommunen mener at opplæring på alternativ opplæringsarena er et egnet tiltak.¹⁰

Opplæringen som gis på den alternative arenaen må være i samsvar med kravene til offentlig grunnskoleopplæring i opplæringsloven med forskrifter. Den alternative opplæringsarenaen kan ikke overta ansvaret for opplæringen. Skoleeier har ansvaret for opplæringen og dette kan ikke overføres.¹¹

2 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) sitt ansvar for å utarbeide sakkyndige vurderinger

Før det treffes et enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring skal det foreligge en sakkyndig vurdering fra PPT.¹²

En sakkyndig vurdering fra PPT skal vurdere behovet til eleven og anbefale hvilket opplæringstilbud eleven bør få. PPT skal gjøre en helhetlig utredning av eleven ut fra den dokumentasjonen de kan skaffe, og må sørge for at saken er så godt opplyst som mulig.¹³ Et tilbud om individuelt tilrettelagd opplæring skal utarbeides i samråd med eleven og foreldrene, og det skal legges stor vekt på hva eleven og foreldrene mener.¹⁴

---

¹⁰ Jf. Utdanningsdirektoratets «Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging», punkt 7.4 Særskilte krav til vedtak om individuell tilrettelegging, <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/veileder-for-tilpassetopplaring-og-individuell-tilrettelegging/7.-vedtak-om-individuell-tilrettelegging#a214116>

¹¹ Jf. opplæringsloven § 28-1 første ledd

¹² Jf. opplæringsloven § 11-7 første ledd

¹³ Jf. forvaltningsloven § 17 første ledd og Utdanningsdirektoratets «Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging», punkt 6.2.2 Innhenting av relevant informasjon, <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/veileder-for-tilpasset-opplaring-og-individuell-tilrettelegging/sakens-opplysning-og-sakkyndig-vurdering/#6.2-krav-om-sakkyndig-vurdering-for-individuelt-tilrettelagt-opplaring>

¹⁴ Jf. opplæringsloven § 11-7 tredje ledd

2.1 Rettslig krav: PPTs sakkyndige vurdering skal ta stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena vil gi eleven et forsvarlig opplæringstilbud

Bruken av en alternativ opplæringsarena må være basert på en faglig vurdering og vil først kunne være et tiltak når nærskolen ikke kan gi et forsvarlig opplæringstilbud.¹⁵ Dette innebærer at PPT i sakkyndig vurdering må ta stilling til hvilken opplæring som vil gi et forsvarlig opplæringstilbud, og om alternativ organisering er nødvendig.

Vi har i tilsynet vurdert om PPT i sakkyndig vurdering gir en tilråding om innhold, organisering, og omfang av opplæring ved alternativ opplæringsarena, samt kompetansen til den som gjennomfører opplæringen ved alternativ opplæringsarena.¹⁶

2.1.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

Kommunen viser til at det ble utarbeidet felles prosedyrer våren 2024. I disse prosedyrene fremgår det at det skal foreligge en sakkyndig vurdering fra PPT med en konkret anbefaling om undervisning på alternativ opplæringsarena for elever som mottar hele eller deler av sitt opplæringstilbud på alternativ opplæringsarena.

Om PPT tar stilling til om bruk av alternativ opplæringsarena er nødvendig

Som nevnt, vil alternativ opplæringsarena først kunne være et tiltak når nærskolen ikke kan gi et forsvarlig opplæringstilbud. Dette medfører at bruk av alternativ opplæringsarena må anses som nødvendig for at eleven skal få et forsvarlig utbytte av opplæringen.

I egenvurderingsskemaet svarer fire av kommunens seks respondenter at PPT tar stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena er nødvendig.

Det fremgår eksplisitt av én sakkyndig vurdering (6) at PPT har tatt stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena er nødvendig. I tre sakkyndige vurderinger (1, 2 og 4) fremgår det på en mer indirekte måte at PPT vurderer opplæring på alternativ opplæringsarena som nødvendig. I to sakkyndige vurderinger (13 og 15) blir alternativ opplæringsarena i større grad presentert som forslag til tiltak, fremfor noe som er *nødvendig* for at eleven skal få tilfredsstillende utbytte av opplæringen. I de tre resterende sakkyndige vurderingene (8, 9 og 11) er det ingen tilråding om bruk av alternativ opplæringsarena som en del av opplæringstilbudet.

Statsforvalteren vurderer at PPT ikke i tilstrekkelig grad tar stilling til om opplæringen som elevene skal ha på den alternative opplæringsarenaen er nødvendig.

---

¹⁵ Jf. Utdanningsdirektoratets «Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging», punkt 7.4 Særskilte krav til vedtak om individuell tilrettelegging <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/veileder-for-tilpassetopplaring-og-individuell-tilrettelegging/7.-vedtak-om-individuell-tilrettelegging#a214116>

¹⁶ Jf. opplæringsloven § 11-8

Om PPT tar stilling til innholdet i opplæringen ved alternativ opplæringsarena

Sakkyndig vurdering skal inneholde tilråding om hvilke fag/områder eleven skal jobbe med på alternativ opplæringsarena, samt hvilke opplæringsmål eleven skal ha.

I egenvurderingsskjemaet svarer alle respondentene, med unntak av én, at PPT tar stilling til hvilket innhold opplæringen på den alternative opplæringsarenaen bør ha.

I én av de sakkyndige vurderingene (6) anbefaler PPT hvilke fag og opplæringsmål eleven skal jobbe med på alternativ opplæringsarena. I en annen sakkyndig vurdering (2) fremgår det hvilket innhold opplæringen på den alternative arenaen skal ha på et overordnet nivå. Det kommer imidlertid ikke frem hvilke fag/områder eleven skal jobbe med på den alternative opplæringsarenaen. I de resterende sakkyndige vurderingene kommer det heller ikke frem hvilke fag/områder elevene skal jobbe med på alternativ opplæringsarena.

Statsforvalteren vurderer at det ikke i tilstrekkelig grad er beskrevet hvilke fag/områder elevene skal jobbe med på den alternative opplæringsarenaen og hvilke opplæringsmål de skal jobbe mot.

Om PPT tar stilling til organiseringen av opplæringen ved alternativ opplæringsarena

De sakkyndige vurderingene skal inneholde tilråding om hvordan opplæringen på den alternative opplæringsarenaen skal organiseres, eksempelvis i form av liten gruppe eller en-til-en-oppfølgning.

I egenvurderingsskjemaet svarer to av seks respondenter at den sakkyndige vurderingen tar stilling til hvordan opplæringen på den alternative opplæringsarenaen bør organiseres.

Vi finner at ingen av de sakkyndige vurderingene beskriver tydelig hvordan opplæringen på den alternative opplæringsarenaen skal organiseres.

Vi vurderer at PPT ikke gir tilråding om organiseringen av opplæringen ved alternativ opplæringsarena.

Om PPT tar stilling til omfanget av opplæringen ved alternativ opplæringsarena

Sakkyndig vurdering skal inneholde en anbefaling om antall timer individuelt tilrettelagt opplæring ved den alternative opplæringsarenaen. Omfanget må knyttes opp til fag/områder som eleven skal ha ved den alternative opplæringsarenaen.

I egenvurderingsskjemaet svarer halvparten av respondentene at PPT tar stilling til hvor mange timer med individuelt tilrettelagt opplæring eleven bør ha på den alternative opplæringsarenaen i de aktuelle fagene/områdene.

I to sakkyndige vurderinger (2 og 4) anbefaler PPT at hele opplæringstilbudet gis ved alternativ opplæringsarena. Dette vurderer vi imidlertid ikke som en tilstrekkelig beskrivelse av omfanget, da det må fremgå hvor mange timer eleven skal ha i hvert enkelt fag/område på alternativ

opplæringsarena. I de resterende sakkyndige vurderingene er det ikke gitt tydelige anbefalinger om omfanget av den individuelt tilrettelagte opplæringen på alternativ opplæringsarena.

Vi vurderer at PPT ikke gir tilstrekkelig tilrådning om omfanget av opplæringen ved alternativ opplæringsarena.

Om kompetansen til den som gjennomfører opplæringen ved alternativ opplæringsarena

Sakkyndig vurdering skal inneholde en beskrivelse av hvilken kompetanse de som skal utføre de ulike delene av den individuelt tilrettelagte opplæringen skal ha, herunder hvilken kompetanse den som skal gi opplæring på alternativ opplæringsarena skal ha. Kravet om å tydeliggjøre hvilken kompetanse de som skal utføre den individuelt tilrettelagte opplæringen bør ha, blir ekstra viktig når eleven skal være på alternativ opplæringsarena. Eleven mottar dette tilbudet fordi det vurderes at eleven er i behov av en alternativ opplæringsarena for å få et forsvarlig utbytte av opplæringen. PPT må derfor gjøre en vurdering av hvilken kompetanse som er nødvendig på den alternative arenaen for at det skal bli et forsvarlig og tilrettelagt opplæringstilbud, som eleven ikke vil kunne få på skolen.

I egenvurderingsskjemaet svarer fem av seks respondenter at PPT tar stilling til hvilken kompetanse den som skal gi opplæring på den alternativ opplæringsarena skal ha.

I to av de sakkyndige vurderingene har PPT tatt stilling til kompetanse på alternativ opplæringsarena. I den ene (4) er det anbefalt at «fagpersoner med miljøterapeutisk/ sosialpedagogisk kompetanse (f.eks. sosiallærer, miljøarbeider, barne- og ungdomsarbeider eller tilsvarende) ...» gir individuelt tilrettelagt opplæring. I den andre sakkyndige vurderingen (6) anbefales det at opplæringen gis av «... spesialpedagog eller lærer under veiledning av spesialpedagog. Ansatte med andre fagbakgrunner kan være relevante dersom de har særlig god relasjonskompetanse, og er under veiledning av spesialpedagog».

Etter vår vurdering, er ikke dette tilstrekkelig konkrete beskrivelser, da det ikke kommer klart og tydelig frem hva slags kompetanse den som skal gi opplæringen på alternativ opplæringsarena skal ha. I de resterende sakkyndige vurderingene er det ikke beskrevet hva slags kompetanse den som skal gi opplæring på alternativ opplæringsarena skal ha.

Vi vurderer at PPT ikke gir tilstrekkelig tilrådning om kompetansen til den som gjennomfører opplæringen ved alternativ opplæringsarena.

Etter vår vurdering, vil kommunens prosedyrer kunne bidra til at kommunen følger regelverket i opplæringsloven med forskrifter i sin fremtidige praksis. Vi vurderer imidlertid at elevdokumentasjonen ikke sannsynliggjør at kommunen oppfyller lovkravet per nå.

Konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt. Nittedal kommune sørger ikke for at

- PPT tar stilling til om opplæringen som eleven skal ha på alternativ opplæringsarena er nødvendig
- PPT gir tilrådning om innholdet i opplæringen ved bruk av alternativ opplæringsarena

- PPT gir tilrådning om organiseringen av opplæringen ved alternativ opplæringsarena
- PPT gir tilrådning om omfanget av opplæringen ved alternativ opplæringsarena
- PPT gir tilrådning om kompetansen til den som gjennomfører opplæringen ved alternativ opplæringsarena

2.2 Rettslig krav: PPT må i sakkyndig vurdering ta stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena er til barnets beste

Når PPT anbefaler et forsvarlig opplæringstilbud for eleven, må PPT i den sakkyndige vurderingen vise hva som har vært ansett å være til barnets beste.¹⁷ PPT må ta stilling til hvilke momenter som er aktuelle i vurderingen av barnets beste, og hvor stor vekt de enkelte momentene skal ha i vurderingen. Det vil si at PPT må vise hvordan de har kommet frem til hva som vurderes som det beste for barnet.

I vurderingen av barnets beste, må det komme frem om og hvordan barnet er hørt.¹⁸ Barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med barnets alder og modenhet.

2.2.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

I egenvurderingsskjemaet stilte vi spørsmål om PPT innhenter synspunktene til eleven, foresatte og eventuelle andre i vurderingen av behovet for opplæring på en alternativ opplæringsarena. Alle respondentene svarte bekreftende på om PPT innhenter elevens eller foreldrenes synspunkter, og fem av seks respondenter svarte bekreftende på at det innhentes uttalelser fra andre sakkyndige instanser.

Det fremgår av én sakkyndig vurdering (6) hvilke synspunkter både eleven og foreldrene har om opplæringen på den alternative opplæringsarenaen. I de andre sakkyndige vurderinger kommer det frem hvordan eleven har blitt hørt og hvilke synspunkter eleven har om opplæringen på skolen. De kommer imidlertid ikke frem hvilke synspunkter eleven har om opplæringen på alternativ opplæringsarena.

Vi ser at PPT i to sakkyndige vurderinger (4 og 6) tar stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena er til barnets beste. I de resterende sakkyndige vurderingene kan vi ikke se at PPT gjør konkrete og individuelle barnets beste-vurderinger knyttet til bruk av alternativ opplæringsarena.

Vi vurderer at PPT ikke foretar tilstrekkelige vurderinger av om opplæringen eleven skal ha på den alternative opplæringsarenaen er til barnets beste.

---

¹⁷ Jf. opplæringsloven § 10-1 og Barnekonvensjonen artikkel 3

¹⁸ Jf. opplæringsloven § 10-2 og Barnekonvensjonen artikkel 12

Konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt. Nittedal kommune sørger ikke for at PPT i sakkyndig vurdering tar stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena er til barnets beste.

3 Skoleeiers rettslige grunnlag for å bruke alternative opplæringsarenaer for enkeltelever

3.1 Rettslig krav: Det skal være fattet enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring som fastsetter opplæring på en alternativ opplæringsarena

Eleven må ha et enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, og bruk av alternativ opplæringsarena må være hjemlet i vedtaket. Det er ikke adgang til å plassere elever på en alternativ opplæringsarena kun på grunnlag av foreldrenes samtykke.¹⁹

3.1.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

Kommunen viser til at det er utarbeidet felles prosedyrer våren 2024. I disse prosedyrene fremgår det at bruk av alternativ opplæringsarena i alle tilfeller skal forankres i et enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring etter opplæringsloven § 11-7. Videre fremgår det at det er rektor som fatter enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring som skisserer tilbudet med omfang, innhold, metode og organisering. Ifølge prosedyrene skal den alternative opplæringsarenaen være konkret beskrevet, og det er understreket at det ikke er tilfredsstillende å beskrive alternativ opplæringsarena i generell forstand i et enkeltvedtak.

I egenvurderingsskjemaet stilte vi spørsmål om kommunen alltid fatter enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, der det klart og tydelig står at eleven får tilbud om å motta hele eller deler av opplæringen på en alternativ opplæringsarena. Alle respondentene svarte ja på dette spørsmålet.

I tre av vedtakene vi har mottatt (1,2 og 4) går det frem at eleven får tilbud om å motta hele eller deler av opplæringen på en alternativ opplæringsarena. I disse tre vedtakene står det hvilken opplæringsarena tilbudet gjelder. I et fjerde vedtak (11) fremgår det at «alternativ opplæringsarena kan være aktuelt for en periode», men uten at det fremgår hvilken arena som skal brukes. I de fem øvrige vedtakene fremgår det ikke at eleven får tilbud om å motta hele eller deler av opplæringen på en alternativ opplæringsarena.

Etter vår vurdering, vil kommunens prosedyrer kunne bidra til at kommunen følger regelverket i sin fremtidige praksis. Som følge av at flere av vedtakene vi har mottatt ikke oppfyller dette kravet, vurderer vi likevel at det ikke i alle tilfeller blir fattet enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring som klart og tydelig fastsetter at eleven skal ha hele eller deler av

---

¹⁹ Jf. opplæringsloven § 11-7 og Utdanningsdirektoratets «Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging», Kap. 7 Vedtak om individuell tilrettelegging

opplæringen på en alternativ opplæringsarena. Basert på den samlede dokumentasjonen vi har mottatt, er det derfor ikke sannsynliggjort at kommunen oppfyller lovkravet per nå.

Konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt. Nittedal kommune sørger ikke for at det er fattet enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring som fastsetter opplæring på en alternativ opplæringsarena.

3.2 Rettslig krav: Det skal innhentes samtykke før det fattes vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring

Før det blir gjort vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, skal det innhentes samtykke fra eleven eller fra foreldrene til eleven.²⁰

3.2.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

Det fremgår av kommunens prosedyrer for bruk av alternativ opplæringsarena at det skal foreligge skriftlig samtykke fra foreldre når elever mottar undervisning på alternativ opplæringsarena.

I egenvurderingsskjemaet spurte vi om skoleeier har innhentet samtykke fra elever eller foreldre, før det fattes vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring ved bruk av alternativ opplæringsarena. En av respondentene svarer «vet ikke», mens de resterende svarer «ja».

I vedtakene vi har mottatt fremgår det ikke at skoleeier har innhentet samtykke fra eleven eller foreldrene. Vi finner heller ikke at det gjennom øvrig dokumentasjon fremkommer et eksplisitt og informert samtykke.

Etter vår vurdering, vil kommunens prosedyrer kunne bidra til kommunen følger regelverket når det gjelder samtykke. Basert på den samlede dokumentasjonen vi har mottatt, er det imidlertid ikke sannsynliggjort at kommunen oppfyller lovkravet per nå.

Konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt. Nittedal kommune sørger ikke for at det innhentes samtykke før det fattes vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring på en alternativ opplæringsarena.

3.3 Rettslig krav: Vedtaket om individuelt tilrettelagt opplæring skal inneholde opplysninger om opplæringstilbudet eleven skal ha på den alternative opplæringsarenaen

Et enkeltvedtak som fastsetter at eleven skal ha opplæring på alternativ opplæringsarena skal opplyse om:

---

²⁰ Jf. opplæringsloven §§ 11-7 tredje ledd og 24-5

- innholdet i opplæringen på den alternative opplæringsarenaen
- organiseringen av opplæringen på den alternative opplæringsarenaen
- omfanget av opplæringen på den alternative opplæringsarenaen
- kompetansen til den som gjennomfører opplæringen på den alternative opplæringsarenaen

Det må komme klart og fullstendig frem av vedtaket hvilket opplæringstilbud eleven skal ha på den alternative opplæringsarenaen og hvor lenge tilbudet skal vare.²¹

3.3.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

I egenvurderingsskjemaet stilte vi spørsmål om hvilke opplysninger som fremgår av vedtakene, og vi har undersøkt hvilke opplysninger som fremgår av vedtakene i elevsakene vi har mottatt.

Innholdet i opplæringen på den alternative opplæringsarenaen

Et enkeltvedtak som fastsetter at eleven skal ha opplæring på alternativ opplæringsarena skal opplyse om innholdet i opplæringen på den alternative arenaen.

I egenvurderingsskjemaet svarte tre av de seks respondentene at vedtaket viser klart og tydelig hvilke fag og områder den individuelt tilrettelagte opplæringen på den alternative opplæringsarenaen skal dekke. Fire svarte at vedtaket viser om det skal være avvik fra læreplanene og hvilke fag avvikene gjelder, og to av respondentene svarte at vedtaket viser hvilke konkrete opplæringsmål eleven skal nå.

De fleste vedtakene vi har mottatt viser hvilke fag/områder den individuelt tilrettelagte opplæringen skal dekke. Imidlertid er det ingen av vedtakene som viser hvilke fag/områder opplæringen på den alternative opplæringsarenaen skal dekke.

Organiseringen av opplæringen på den alternative opplæringsarenaen

Et enkeltvedtak som fastsetter at eleven skal ha opplæring på alternativ opplæringsarena skal opplyse om organiseringen av opplæringen på den alternative arenaen.

I egenvurderingsskjemaet svarte fem av de seks respondentene at vedtaket viser klart og tydelig hvordan den individuelt tilrettelagte opplæringen på den alternative opplæringsarenaen skal organiseres.

Ingen av vedtakene beskriver hvordan opplæringen på den alternative opplæringsarenaen skal organiseres.

Omfanget av opplæringen på alternativ arena

Et enkeltvedtak som fastsetter at eleven skal ha opplæring på alternativ opplæringsarena skal opplyse om omfanget av opplæringen på alternativ arena.

---

²¹ Jf. Utdanningsdirektoratets «Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging», punkt 7.4 Særskilte krav til vedtak om individuell tilrettelegging

I egenvurderingsskjemaet svarte tre av respondentene at vedtaket viser hvor mange timer med individuelt tilrettelagt opplæring eleven skal ha, samlet og i hvert fag. Fem av respondentene svarte at vedtaket viser hvor lang tidsperiode eleven skal motta opplæring på en alternativ arena.

I elevdokumentasjonen finner vi at ingen av vedtakene beskriver omfanget av opplæringen som skal gis på den alternative opplæringsarenaen. I to av vedtakene (2 og 4) oppgis det at tilbudet er «helhetlig ... gjennom hele skoleuken». Vi forstår dette slik at eleven mottar all opplæring på denne arenaen. Omfanget skal imidlertid angis i antall timer, og en slik beskrivelse av omfang er derfor ikke konkret nok, og dermed ikke i tråd med lovkravene.

Kompetansen til den som gjennomfører opplæringen på den alternative opplæringsarenaen

Et enkeltvedtak som fastsetter at eleven skal ha opplæring på alternativ opplæringsarena skal opplyse om kompetansen til den som gjennomfører opplæringen på den alternative opplæringsarenaen.

I egenvurderingsskjemaet svarte fem av de seks respondentene at vedtaket viser om det er personer med særskilt kompetanse som skal gjennomføre den individuelt tilrettelagte opplæringen.

Kompetansen til den som skal gjennomføre opplæringen på den alternative opplæringsarenaen fremgår ikke av noen av vedtakene.

Konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt. Nittedal kommune sørger ikke for at vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring på alternativ opplæringsarena inneholder opplysninger om innhold, organisering, omfang eller kompetanse knyttet til opplæringstilbudet på den alternative opplæringsarenaen.

3.4 Rettslig krav: vedtaket skal inneholde en vurdering av hva som er til barnets beste

Kommunen/skolen skal vurdere hva som er til elevens beste når den fattet vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, og vurderingen skal komme frem av vedtaket.²²

Barnets beste er en rettighet, et generelt prinsipp og en saksbehandlingsregel. Alle offentlige organer må ivareta dette i saker som gjelder barn. Dere må vurdere hvilke momenter som er aktuelle i vurderingen av barnets beste, og hvor stor vekt de enkelte momentene skal ha i vurderingen. Barnets eget syn skal bli tillagt behørig vekt i samsvar med alder og modenhet.

I vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring som innebærer at hele eller deler av opplæringen skal gjennomføres på en alternativ opplæringsarena, vil det være en skjerpet plikt til å synliggjøre at skolen har gjort en grundig barnets beste-vurdering. Et opplæringstilbud utenfor den ordinære skolearenaen er et inngripende tiltak som blant annet kan ha konsekvenser for inkludering og

---

²² Jf. opplæringsloven § 10-1 og Barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104 andre ledd

retten til å tilhøre en klasse eller gruppe.²³ Det må derfor gjøres en vurdering av hvorfor dette er til elevens beste i selve vedtaket om individuelt tilrettelagt opplæring.

3.4.1 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

I kommunens prosedyrer fremkommer det klart og tydelig at barnets beste skal være grundig vurdert når det vurderes å ta elever ut av sitt ordinære tilbud for å benytte alternativ opplæringsarena. Det fremkommer videre at eleven skal ha blitt hørt, og at elevens og foreldres synspunkter skal tillegges stor vekt i planleggingen av opplæringen.

I egenvurderingsskjemaet spurte vi om vedtaket inneholder en konkret vurdering av om opplæringstilbudet på den alternative opplæringsarenaen er til barnets beste. To av respondentene svarte «ja», to svarte «nei» og to var usikre. Begge de to som svarte «nei», viste til at dette er ivaretatt i kommunens nye vedtaksmal som skal brukes fremover.

Elevdokumentasjonen vi har mottatt viser at ingen av vedtakene inneholder en konkret vurdering av om opplæringstilbudet på den alternative opplæringsarenaen er til barnets beste. Det fremgår heller ikke av noen av vedtakene hva som er elevens synspunkter om opplæring på den alternative opplæringsarenaen.

Etter vår vurdering vil kommunens prosedyrer kunne bidra til kommunen følger regelverket når det gjelder barnets beste. Basert på den samlede dokumentasjonen vi har mottatt, er det imidlertid ikke sannsynliggjort at kommunen oppfyller lovkravet per nå

Konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt. Nittedal kommune sørger ikke for at vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring på alternativ opplæringsarena inneholder en vurdering av hva som er til barnets beste.

4 Kommunens ansvar for at det er laget en avtale mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen

4.1 Rettslig krav: Det skal foreligge avtale om bistand til gjennomføring av individuelt tilrettelagt opplæring mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen, og ansvarsforholdet skal være tilstrekkelig avklart

Det følger av opplæringsloven § 28-1 at kommunen skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring for de som bor i kommunen, bortsett fra de som fylkeskommunen har ansvaret for etter §§ 28-3 til 28-6. Kommunen har ansvaret for at reglene i loven som legger plikter på kommunen, skolen og ansatte i skolen, blir oppfylt.

---

²³ Jf. opplæringsloven § 14-2 første ledd

Opplæringstilbudet som blir gitt på en alternativ opplæringsarena skal være i samsvar med kravene til offentlig grunnskoleopplæring i opplæringsloven med forskrifter, herunder det pedagogiske innholdet og den organisatoriske tilretteleggingen.

Opplæring på alternativ arena er ikke eksplisitt omtalt i verken gammel eller ny opplæringslov. Utdanningsdirektoratet har imidlertid gitt veiledning etter gammel lov i det tidligere rundskrivet «Bruk av alternative opplæringsarenaer i grunnskolen Udir-3-2010». Rundskrivet ble utarbeidet da opplæringsloven av 1998 med forskrifter fortsatt var gjeldende.

I NOU 2019:23²⁴ «Ny opplæringslov» vises det blant annet til at det skal inngås en avtale mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen, og det foreslås ingen endringer i forståelsen av lovverket. Andre forarbeider og veiledninger gir heller ingen indikasjoner på endringer i lovverket. Statsforvalteren legger derfor til grunn at den samme forståelsen av opplæring på alternativ arena fortsatt er gjeldende.²⁵

Det fremgår følgende av Utdanningsdirektoratets rundskriv «Bruk av alternative opplæringsarenaer i grunnskolen Udir-3-2010»:

Dersom elevene skal få sin opplæring på en alternativ opplæringsarena, jf. enkeltvedtak om spesialundervisning, må det foreligge en avtale om bistand til gjennomføring av spesialundervisning mellom skoleeier og den alternative opplæringsarenaen. Skoleeier kan ikke fastsette i avtalen at den alternative opplæringsarenaen overtar ansvaret for opplæringen. Det er skoleeier som har dette ansvaret og det kan ikke overføres. Den alternative opplæringsarenaen bistår skolen i å gjennomføre den opplæringen som er fastsatt i enkeltvedtaket.

I avtalen må forholdet mellom skolen og den alternative opplæringsarenaen avklares. Avtalen bør inneholde:

- *hvilke arbeidsoppgaver tiltaket skal bistå skolen med*
- *rammene for oppgavene tiltaket skal utføre,*
- *antall elever og varighet*
- *kontakten mellom skolen og tiltaket, herunder pliktene til de ansvarlige for den alternative opplæringsarenaen, skoleeier, rektor og lærer*
- *hvordan kravene til forsvarlig tilsyn med eleven skal ivaretas*
- *krav om politiattest fra de som er i kontakt med eleven*
- *aktivitetsplikt for å sikre at eleven har et trygt og godt skolemiljø etter opplæringsloven § 9 A-4 og 9 A-5*
- *plikt til å varsle barnevernet ved bekymring etter opplæringsloven § 15-3.*

I tillegg bør avtalen omhandle honoraret som tiltaket mottar, herunder vilkår for oppsigelse av avtalen. Avtalen må ikke være til hinder for at eleven når som helst kan trekkes ut av tiltaket.

På bakgrunn av rundskrivet legger vi til grunn at det ikke er noen bestemte krav til hva en avtale mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarena skal inneholde. Avtalen må

---

²⁴ Jf. NOU 2019:23, 26.5.1 Opplæring utenfor skolen og klassen, s.293

²⁵ Jf. Utdanningsdirektoratets «Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging», punkt 7.6 Bruk av alternativ opplæringsarena for enkeltelever

imidlertid på en klar og tydelig måte avklare ansvarsforholdet mellom skolen og den alternative opplæringsarenaen. Dette gjelder også når den alternative opplæringsarenaen driftes av kommunen selv. Som nevnt, er det skoleeier som har opplæringsansvaret, og dette kan ikke overføres.

Vi har lagt forståelsen over til grunn for tilsynet. På grunnlag av dette har vi undersøkt om det foreligger avtaler mellom kommunen/skolen og de alternative opplæringsarenaene som brukes. Vi har videre undersøkt om ansvaret for gjennomføringen av opplæringen er tilstrekkelig avklart i avtalene. Vi har ikke undersøkt hvordan avtalene ivaretar andre krav i opplæringsloven når elever får opplæring på en alternativ opplæringsarena.

4.1.1   Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

I kommunens prosedyrer for bruk av alternativ opplæringsarena fremgår det at det skal foreligge en skriftlig avtale mellom elevens nærscole og den alternative opplæringsarenaen, og at avtalen skal beskrive hvordan den individuelt tilrettelagte opplæringen, inkludert bistand til gjennomføring, skal organiseres. Det er presisert i prosedyrene at det er nærskolen som er pedagogisk ansvarlig for elevens opplæring, og det er utviklet en mal for avtale om bruk av alternativ opplæringsarena. Det fremgår av malen at den blant annet skal omfatte beskrivelse av omfang, innhold og ansvar for opplæringen.

I egenvurderingsskjemaet spurte vi om det alltid foreligger en avtale om bistand til gjennomføring av individuelt tilrettelagt opplæring mellom kommunen/skolen og den alternative arenaen. Fem av de seks respondentene svarte positivt på dette spørsmålet, det vil si enten «ja» eller at de tror det foreligger, eventuelt at det foreligger fra 2024. Representanten fra skoleeier svarte at det ikke foreligger skriftlige avtaler, men at det fra juni 2024 foreligger en kommunal mal for slike avtaler.

Vi stilte også spørsmål om hvordan kommunen/skolen sikrer en tilstrekkelig oppfølging av eleven og tilbudet eleven blir gitt. Alle respondentene svarte at dette blant annet ivaretas gjennom samarbeid og samarbeidsmøter. To av respondentene viste i tillegg til at dette skjer gjennom egne avtaler.

Oversikten over elever som kommunen har sendt inn, viser at det var totalt seks ulike alternative opplæringsarenaer i bruk skoleåret 2023/2024. Kommunen har redegjort for tilbudet på de ulike arenaene de benytter.

Vi har mottatt kopi av avtale inngått mellom Nittedal kommune og Bråten gård. Det fremgår av denne avtalen at nærskolen er ansvarlig for at elevens opplæringstilbud er i henhold til gjeldende lovverk. Det står videre at Bråten gård er ansvarlig for tilrettelagte lokaler og forsvarlig utstyr, og at elevene skal følges av voksne med god relasjon inntil annet er avtalt.

Det kommer ikke klart frem av avtalen hvem som har ansvaret for gjennomføringen av elevenes opplæring på Bråten gård. Vi vurderer på denne bakgrunn at ansvarsforholdet ikke er tilstrekkelig avklart i denne avtalen.

Vi har også mottatt kopi av avtale mellom Nittedal kommune v/HUS Arena og Bråten gård med tittelen «Kontrakt om bruk av alternativ arena». Partene i avtalen oppgis å være Nittedal kommune v/HUS Arena og Bråten gård. Vi forstår dette som en avtale mellom to ulike alternative opplæringsarenaer, og ikke en avtale med Nittedal kommune som skoleeier. Det fremgår av denne avtalen at HUS Arena er ansvarlig for at elevens opplæringstilbud er i henhold til gjeldende lovverk. Avtalen er for øvrig innholdsmessig lik avtalen mellom Nittedal kommune og Bråten gård, og vi vurderer på samme grunnlag at ansvarsforholdene ikke er tilstrekkelig avklart i avtalen. Vi vurderer videre at ansvaret som i avtalen er tillagt HUS Arena ikke er i tråd med regelverket, da skoleeier ikke kan overføre opplæringsansvaret til en alternativ opplæringsarena.

Vi har ikke mottatt dokumentasjon på avtale mellom kommunen og HUS Arena, mellom kommunen og Glitre gård, eller mellom kommunen/skolen og noen av de øvrige arenaene som er brukt skoleåret 2023/2024. Det fremgår heller ikke av kommunens redegjørelse at det finnes slike avtaler.

Vi vurderer på denne bakgrunn at det ikke alltid foreligger en avtale om bistand til gjennomføring av opplæringen mellom kommunen/skolen og den alternative opplæringsarenaen. Etter vår vurdering, vil kommunens nye prosedyrer kunne bidra til at kommunen følger regelverket når det gjelder kravet til avtale. Basert på den samlede dokumentasjonen vi har mottatt, er det imidlertid ikke sannsynliggjort at kommunen oppfyller lovkravet per nå.

Konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt. Nittedal kommune sørger ikke for at det er inngått avtale om bistand til gjennomføring av opplæringen mellom kommunen/skolen og tilbyderer av den alternative opplæringsarenaen.

5 Pålegg om retting

Statsforvalteren har konkludert med at kommunen ikke overholder regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende:²⁶

1. Kommunen må sørge for at det blir utarbeidet sakkyndige vurderinger som tar stilling til hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud.²⁷

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- a) PPT tar stilling til om opplæringen som eleven skal ha på alternativ opplæringsarena er nødvendig
- b) PPT gir tilrådning om innholdet i opplæringen ved bruk av alternativ opplæringsarena
- c) PPT gir tilrådning om organiseringen av opplæringen ved alternativ opplæringsarena
- d) PPT gir tilrådning om omfanget av opplæringen ved alternativ opplæringsarena

---

²⁶ Jf. kommuneloven § 30-4

²⁷ Jf. opplæringsloven §§ 11-6 og 10-1

- e) PPT gir tilrådning om kompetansen til den som gjennomfører opplæringen ved alternativ opplæringsarena
- f) PPT tar stilling til om opplæring på alternativ opplæringsarena er til barnets beste

2. Kommunen må sørge for at elever som mottar opplæring på en alternativ opplæringsarena har et enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring og at bruken av alternativ opplæringsarena er hjemlet i vedtaket.²⁸

Kommunen må i den forbindelse se til at:

- a) kommunen fatter enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring som fastsetter opplæring på en alternativ opplæringsarena
- b) det innhentes samtykke før det fattes vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, inkludert individuelt tilrettelagt opplæring på den alternative opplæringsarenaen
- c) vedtaket om individuelt tilrettelagt opplæring innehar opplysninger om opplæringstilbudet eleven skal ha på den alternative opplæringsarenaen, herunder:
  - innholdet i opplæringen på den alternative opplæringsarenaen
  - organiseringen av opplæringen på den alternative opplæringsarenaen
  - omfanget av opplæringen på den alternative opplæringsarenaen
  - kompetansen til den som gjennomfører opplæringen på den alternative opplæringsarenaen
- d) Kommunen/skolen vurderer hva som er til barnets beste når den fatter vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, og at vurderingen kommer frem av vedtaket

3. Kommunen må sørge for at det foreligger en avtale om bistand til gjennomføring av individuelt tilrettelagt opplæring mellom kommunen /skolen og tilbyder av den alternative opplæringsarenaen.

Kommunen må i den forbindelse se til at

- a) det foreligger avtale om bistand til individuelt tilrettelagt opplæring med de alternative opplæringsarenaene som kommunen benytter
- b) ansvaret for gjennomføringen av opplæringen er tilstrekkelig avklart i avtalene

6 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal umiddelbart iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket. Kommunen skal redegjøre for hvilke tiltak de har iverksatt og erklære at retting er gjennomført.

Frist for retting er 03.04.2025. Vi avslutter tilsynet når kommunen har sannsynliggjort at regelverksbruddene er rettet.

---

²⁸ Jf. opplæringsloven § 11-6

7 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen.²⁹ Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet.³⁰

Kommunen er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter.³¹

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Oslo, 03.01.2025

Anna Asbjørnsen Berg, rådgiver, tilsynsleder

Anne Eie, seniorrådgiver

---

²⁹ Jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29

³⁰ Jf. forvaltningsloven § 42

³¹ Jf. forvaltningsloven § 18

8 Dokumenter

Følgende dokumenter ble benyttet under utføringen av tilsynet:

- redegjørelse fra kommunen
- prosedyrer for bruk av alternativ opplæringsarena i Nittedal kommune
- dokumentasjon på avtaler om bruk av alternativ opplæringsarena
- beskrivelse av tilbud på HUS Arena
- elevdokumentasjon for totalt ni elever
- besvarelse av egenvurderingsskjema i Forms fra én respondent fra skoleeier, én respondent fra PPT og fire skoleledere

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Postboks 325, 1502 Moss | sfospost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/os

